

La cerimònia fúnebre i l'enterrament de Montserrat Roig foren una de les manifestacions de dol més sentides de les que han tingut lloc a Barcelona. A desgrat de saber i compartir l'afecte i l'admiració que havia merescut l'escriptora, era impressionant —fins a arribar a la sorpresa— la gentada que es va congregar per a acomiadar-la.

No tan sols eren plens de gom a gom els passadissos i les sales de l'Institut Municipal de Serveis Funeraris, sinó que al carrer, davant de l'edifici, es va aplegar una munió condolguda i desolada. Les converses en veu baixa expressaven l'estupor per una desaparició que, tot i saber-la anunciada, deixava l'esperança que es desprenia d'una vida jove, la d'una dona intel·ligent, lluitadora, amb un interès ben despert per tot allò que ocorria al seu voltant. Vull dir que, flotant una mica sobre el fons d'una temença justificada, manteníem la fe en un miracle. Però amb un sobresalt insidiós: el dia dels funerals, molts dels amics de la Montserrat coincidíem a dir-nos que les vegades, poques, que en aquests darrers temps no havia aparegut l'article de l'escriptora a les pàgines de l'AVUI, el cor ens feia un salt. Quan això passava, en Tísner i jo ens telefonàvem de bon matí, per preguntar-nos si l'un o l'altre teníem coneixement de males notícies.

El que acabo d'explicar és el reflex d'un estat d'esperit col·lectiu. La Montserrat Roig era una persona general-

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Fins a sempre...

ment estimada, però vet aquí que potser no ens pensàvem que ho fos tant. És evident que no es va preveure que les instal·lacions de l'Institut Municipal dels Serveis Funeraris serien insuficients per a donar cabuda als centenars de persones que acudiren a acomiadar-la. Un diari local deia que eren un miler; un altre parlava de tres milers. El primer feia curt d'una manera ostensible i qui sap si el segon també. En tot cas, estic segur que són ben poques les personalitats del món de la cultura —i d'altres branques de ressò popular— que quan els arribi l'hora (i que trigui molt!) mobilitzin tanta gent desitjosa d'acomiadar-les en el darrer viatge.

La Montserrat Roig estimava Barcelona, i s'ha pogut constatar que Barcelona corresponia a aquest amor. En un excel·lent article, l'Ignasi Riera explicava que la Montserrat "se sentia ofesa quan deïem que són els barcelonins en llengua castellana, Vázquez Montalbán, Juan Marsé, Luis Goytisolo, Eduardo Mendoza... els que han convertit Barcelona en matèria literària. Rectifiquem: també els que escriuen en català, com Jaume Fuster, Víctor Mora, Mercè Rodoreda, Josep M. de Sagarra, Isabel-Clara Simó i tants i tants d'altres. I, en lloc, destacat, tu, Montserrat Roig, que vas convertir l'Ei-

xample en el teu petit Bloomsbury".

Ens queixem sovint que els catalans llegim poc, que la nostra literatura ocupa un lloc d'escassa ressonància. I vet aquí que ara hem constatat que una escriptora omplia una part important de la capacitat col·lectiva d'admiració i d'afecte.

No podria acabar aquestes ratlles sense referir-me a un fet que va afegir més tristesa a la que ja teníem. En sortir de l'edifici del carrer Sancho de Avila el taüt amb el cos de la Montserrat Roig, una gran part dels assistents va aplaudir. Confesso que em va fer una angúnia indefinible, ho vaig trobar fora de lloc, irrespectuós, per molt bona que fos la intenció. En Francesc Vallverdú em digué que era una moda copiada d'Itàlia, un país que ens ofereix models a seguir molt més apreciables. *Aplaudir* (i cal donar a les paraules el valor que ens permeti d'expressar les accions amb justesa) significa batre de mans en senyal de viva aprovació, d'entusiasme. No es pot pas dubtar que els qui aplaudien eren molt lluny d'aprovar la mort de la Montserrat Roig i que el seu sentiment no tenia res a veure amb l'entusiasme. Es van deixar portar per un mimetisme desafortunat, que ens ve de fora i que estaria bé que se'n tornés com més aviat millor.

Pere Calders